



**VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBA  
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Savanorių pr. 2, LT-03116 Vilnius, tel.: (0) 707 59305 / 5 233 1352,  
el. p. dvks@vsat.vrm.lt, el. pristatymo dėžutės adresas 188608252.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188608252

TVIRTINU

Valstybės sienos apsaugos tarnybos  
prie Lietuvos Respublikos  
vidaus reikalų ministerijos  
vadas

Rustamas Liubajevs  
2025 m. gruodžio d.

**ASMENŲ IR AUTOMOBILIŲ KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ PASIENIO  
PATIKRINIMŲ VYKDYMO KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO  
IŠVADA**

Nr.  
Vilnius

Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) Imuniteto valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas) 10 straipsniu bei atsižvelgdama į Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, atliko Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo srityje korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą bei vertinimą.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, buvo vertinami teisės aktai, reglamentuojantys asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo sritį, bei analizuojami vykdomi procesai.

**Analizės ir vertinimo tikslas** – nustatyti veiklos sritį veikiančius išorinius, vidinius ar individualius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir prireikus parengti bei įgyvendinti prevencijos priemones analizės ir vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti.

**Analizuotas objektas** – Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo procesas.

<p><b>1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas KPT nustatymas</b> (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos</p>	<p>Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas buvo atliktas šioje VSAT srityje – Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymas. KPT atliktas VSAT iniciatyva, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Korupcijos</p>
--	---

pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas).	prevencijos įstatymas) 10 straipsniu, atsižvelgiant į Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, bei VSAT vado 2025 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. 13-4140.																																																	
<b>2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą</b>	VSAT Imuniteto valdybos Pirmojo skyriaus vyriausiasis tyrėjas Valdas Rudzinskas																																																	
<b>3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.</b>	KPT vertinimas pradėtas 2025-10-01, baigtas 2025-12-22. Analizuotas laikotarpis nuo 2024-01-01 iki 2025-10-01.																																																	
<b>4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą</b> Rizikos formuojamos pagal trijų punktų taisyklę: JEIGU <prielaida> TAI <įvyks> TODĖL <poveikis VSAT>																																																		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td rowspan="6" style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-weight: bold; font-size: 1.2em;">POVEIKIS</td> <td style="font-weight: bold;">Katastrofinis</td> <td style="background-color: #90EE90;">5</td> <td style="background-color: #FFFF00;">10</td> <td style="background-color: #FFFF00;">15</td> <td style="background-color: #FF0000;">20</td> <td style="background-color: #FF0000;">25</td> </tr> <tr> <td style="font-weight: bold;">Kritinis</td> <td style="background-color: #90EE90;">4</td> <td style="background-color: #FFFF00;">8</td> <td style="background-color: #FFFF00;">12</td> <td style="background-color: #FF0000;">16</td> <td style="background-color: #FF0000;">20</td> </tr> <tr> <td style="font-weight: bold;">Pastebimas</td> <td style="background-color: #90EE90;">3</td> <td style="background-color: #FFFF00;">6 R1.2</td> <td style="background-color: #FFFF00;">9 R1.1</td> <td style="background-color: #FF0000;">12</td> <td style="background-color: #FF0000;">15</td> </tr> <tr> <td style="font-weight: bold;">Žemas</td> <td style="background-color: #90EE90;">2</td> <td style="background-color: #FFFF00;">4 R1.3</td> <td style="background-color: #FFFF00;">6</td> <td style="background-color: #FF0000;">8</td> <td style="background-color: #FF0000;">10</td> </tr> <tr> <td style="font-weight: bold;">Nereikšmingas</td> <td style="background-color: #90EE90;">1</td> <td style="background-color: #90EE90;">2</td> <td style="background-color: #90EE90;">3</td> <td style="background-color: #90EE90;">4</td> <td style="background-color: #90EE90;">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="font-weight: bold;">Labai žema</td> <td style="font-weight: bold;">Žema</td> <td style="font-weight: bold;">Vidutinė</td> <td style="font-weight: bold;">Aukšta</td> <td style="font-weight: bold;">Labai aukšta</td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="background-color: #cccccc; font-weight: bold; font-size: 1.2em;">TIKIMYBĖ</td> </tr> </table>							POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25	Kritinis	4	8	12	16	20	Pastebimas	3	6 R1.2	9 R1.1	12	15	Žemas	2	4 R1.3	6	8	10	Nereikšmingas	1	2	3	4	5		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta	TIKIMYBĖ						
POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25																																												
	Kritinis	4	8	12	16	20																																												
	Pastebimas	3	6 R1.2	9 R1.1	12	15																																												
	Žemas	2	4 R1.3	6	8	10																																												
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5																																												
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta																																												
TIKIMYBĖ																																																		
<b>4.1. Raudonas rizikingumo lygis</b> (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	<b>Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo metu piktnaudžiavimo ir/ar kitų korupcinio pobūdžio veikų darymo rizika</b> R1.1 – Vykdamas asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimus yra plačios diskrecijos galimybės – patikrinimus vykdamas pareigūnai turi įgaliojimus spręsti dėl asmenų, transporto priemonių ir jų dokumentų patikros bei detalesnių tikrinimo procedūrų taikymo, todėl gali atsirasti piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi galimybė  P = 3; T = 3. Rizikos lygis: R = TxP; R1.1 = 9  Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip pastebimai vidutinis, nes aiškinantis aplinkybės gali neproporcingai ilgėti atliekamų funkcijų laikas.																																																	

	<p>Tikimybė vertinama kaip pastebimai vidutinė, nes 2024 – 2025 m. buvo gaunama duomenų apie korupcinio pobūdžio veikas. Be to, šioje veiklos srityje VSAT pareigūnų buvo padarytos 2 korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.</p>
<p><b>4.2. Geltonas rizikingumo lygis</b> (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p><b>Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo nepakankamų prevencinių interesų konfliktų valdymo priemonių rizika</b></p> <p>R1.2 – Jeigu bus nepakankama asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo kontrolė ir nevaldomi interesų konfliktai, galimas piktnaudžiavimas procedūromis, šališki darbuotojų sprendimai, todėl nebus užkardinami daromi nusižengimai ir nusikaltimai bei galima neigiama įtaka VSAT įvaizdžiui ir reputacijai.</p> <p>P = 3; T = 2. Rizikos lygis: R = TxP; R1.2 = 6</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes gali būti nepakankamai užtikrinamas VSAT pavestų funkcijų vykdymas.</p> <p>Tikimybė vertinama kaip žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų.</p>
<p><b>4.3. Žalias rizikingumo lygis</b> (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p><b>Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo nepakankamo teisinio reglamentavimo ir vidaus kontrolės rizika</b></p> <p>R1.3 – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos struktūrinių padalinių tarnybos vykdymo tikrinimų tvarkos apraše turėtų būti aiškiai reglamentuota sprendimo atlikti patikrinimą priėmimo kriterijai, detalizuojant kokiam tarnybiniam būtinumui esant turi būti privalomai atliekamas patikrinimas, vidaus kontrolė ar pan., nesudarant sąlygų rizikų buvimui.</p> <p>P = 2; T = 2. Rizikos lygis: R = TxP; R1.3 = 4</p> <p>Rizikos poveikis vertinamas kaip žemas, nes tikimybė vertinama taip pat kaip žema, nes analizuotu laikotarpiu šioje veiklos srityje nebuvo fiksuota korupcinio pobūdžio atvejų.</p>
<p><b>Kita informacija</b></p>	
<p><b>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</b></p>	<p>Siūlomos rizikų mažinimo ir nustatytų jų veiksmų pašalinimo priemonės asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo srityje:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Minimalizuoti pareigūnų diskrecijos ribas priimant sprendimus, nefiksuoti esamų aplinkybių ir galimų pažeidimų.</li> <li>2. Sumažinti žmogiškuosius veiksmus, kai esant nepakankamai pareigūnų iniciatyvai (neveikimui) gali susidaryti korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybė. Skiriant ypatingą dėmesį, pasienio sargybų vykdymo procedūroms, šalies viduje.</li> <li>3. Siūlytina įsivertinti turimų vaizdo ir garso įrašymo įrenginių technines galimybes, naujų įrenginių poreikį bei finansinius išteklius ir esant galimybei maksimaliai aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis fiksuojančiais patikrinimų vykdymą. Esant poreikiui peržiūrėti jų naudojimo</li> </ol>

	<p>reglamentavimą ir naudojimą. Pvz. Vaizdo stebėjimo techninėmis priemonėmis užfiksuotų vaizdo duomenų tvarkymo VSAT tvarkos apraše nustatyti, kad visuomet būtų įjungti asmens registratoriai, kai atliekamas asmens ir transporto priemonių patikrinimas bei bendraujama su trečiaisiais asmenimis.</p> <p>4. Reglamentuoti sąlygą, kad giminystės ryšių turintys asmenys negalėtų kartu vykdyti pareigų esant pavaldumui ir kad pareigūnai nedalyvautų giminystės bei kitais pan. ryšiais susijusių asmenų atžvilgiu neobjektyvių patikrinimų ir sprendimų priėmimo.</p> <p>5. Pagal galimybes vykdyti nuolatinę pareigūnų rotaciją, kad ilgai tarp tikrintojų ir (ar) tikrinamųjų nesusiformuotų draugiški santykiai/pažintys, galintys turėti poveikį patikrinimų ir kontrolės rezultatams.</p> <p>6. Organizuoti mokymus patikrinimus vykdantiems pareigūnams, dėl asmenų ir transporto priemonių patikrinimų vykdymo, pasienio kontrolės punktuose bei pasienio sargybų vykdymo šalies viduje.</p> <p>7. Suplanuoti ir organizuoti atliktų asmenų ir transporto priemonių patikrinimų pakartotinę kontrolę. Siekiant nustatyti, ar tie patikrinimai buvo atlikti tinkamai.</p> <p>8. Siekiant užtikrinti patikrinimų atlikimo skaidrumą ir grįžtamojo ryšio iš tikrinamų asmenų gavimą, siūlytina viešinti informaciją, kur galima būtų palikti savo atsiliepimus. Pvz., sukurti QR kodus su užrašais, kad čia galima palikti atsiliepimą ir tuos QR kodų lipdukus užklijuoti visiems matomose vietose, tai yra ant transporto priemonių ir pan.</p> <p>9. Nuolat analizuoti patikrinimų vykdymo procedūras, ar vykdomuose procesuose neįžvelgiama galimų korupcijos apraiškų.</p>
<b>6. Kitos pastabos</b>	Nėra.
<b>7. Priedai</b>	Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados priedas:*
<b>Išvadą parengęs asmuo:</b> (Vardas ir pavardė, pareigos)	<p>VSAT Imuniteto valdybos Pirmojo skyriaus vyriausiasis tyrėjas Valdas Rudzinskas</p> <p>_____</p> <p>(parašas)</p>

\*viešai neskelbiama.

## ASMENŲ IR AUTOMOBILIŲ KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ PASIENIO PATIKRINIMŲ VYKDYMO KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO ANALIZĖ

### Korupcijos pasireiškimo tikimybės apimtis ir vertinimo metodai

Pagrindas. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos ir nustatymo aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vado 2025 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. 13-4140.

Tikslas. Nustatyti veiklos sritį veikiančius išorinius, vidinius ar individualius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir prireikus parengti bei įgyvendinti prevencijos priemones analizės ir vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti. Pateikti pasiūlymus, galinčius valdyti ir (ar) mažinti korupcijos riziką.

Objektas. Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo sritis. Pažymėtina, kad šioje korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizėje nebus analizuojama ne kelių transporto priemonių (pvz., laivų, orlaivių ir t. t.) pasienio patikrinimų vykdymas, nes šioje veiklos srityje nebuvo nustatyta rizikos veiksnių (sąlygų, įvykių ar aplinkybių), galinčių sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai.

Uždaviniai:

1. Nustatyti, ar VSAT vidaus teisės aktai pakankamai aiškiai ir detalai reglamentuoja asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymą.

2. Nustatyti asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo antikorupcinio požiūriu ydingas procedūras, kontrolės mechanizmų trūkumus ir pateikti išvadas bei pasiūlymus.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą vertinama:

1. VSAT pareigūnams atliekant asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimą, sprendimų priėmimo diskrecija (teisės ir pareigos).

2. Ar pakankama asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo kontrolė ir ar valdomi interesų konfliktai, dėl galimo piktnaudžiavimo procedūromis ir šališkais sprendimais.

3. Ar patikrinimus reglamentuojančiuose teisės aktuose yra aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuota jų organizavimo ir vykdymo tvarka, sprendimo atlikti patikrinimą priėmimo kriterijai, vidaus kontrolė ir pan., nesudarant sąlygų teisės aktus taikyti dviprasmiškai.

Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo esamas teisinis reglamentavimas.

Dokumentų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Išorinių ir vidinių teisės aktų ir dokumentų atitikmens, turinio analizė.

2. Išorinių ir vidinių teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.

3. Veiklos srities procesų ir esamo proceso vykdymo stebėjimas.

4. Viešai prieinamos informacijos (internetu svetainės, informacijos žiniasklaidoje, metodinė medžiaga, sociologiniai tyrimai ir kt.).

Korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę atliko:

VSAT Imuniteto valdybos Pirmojo skyriaus vyriausiasis tyrėjas Valdas Rudzinskas.  
Kontaktiniai duomenys: tel. 0 707 57302, el. p. valdas.rudzinskas@vsat.vrm.lt.

Analizuojamas laikotarpis:

2024-01-01 – 2025-10-01. Duomenys analizuoti ir vertinti vadovaujantis šiuo laikotarpiu galiojusiais teisės aktais.

Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo reglamentavimas:

1. 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas);

2. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 693/2003 2003 m. balandžio 14 d. nustatantis specialų supaprastinto tranzito dokumentą (STD), supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumentą (STGD) ir iš dalies pakeičiantis Bendrąją konsulinę instrukciją ir Bendrąją vadovą;

3. Tarybos reglamentas (ET) Nr. 694/2003 2003 m. balandžio 14 d. dėl vienodo pavyzdžio Supaprastinto tranzito dokumento (FTD) ir Supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumento (FRTD), nustatytų reglamente (ET) Nr. 693/2003;

4. Europos Parlamento IR Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009 2009 m. liepos 13 d. nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas);

5. 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertiančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos priegios prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011;

6. 2025 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2025/1534 dėl laikinų nuo reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 tam tikrų nuostatų nukrypti leidžiančių nuostatų, susijusių su laipsniška Atvykimo ir išvykimo sistemos (toliau – AIS) veikimo pradžia;

7. Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas;

8. LRV 2002 m. vasario 28 d. nutarimas Nr. 302 „Dėl Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarkos aprašo patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais;

9. LRV 1998 m. birželio 15 d. nutarimas Nr. 716 „Dėl Specialiosios Lietuvos valstybės sienos perėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2021-08-04 LRV nutarimas Nr. 641 (nauja redakcija);

10. LRV 1996 m. rugpjūčio 5 d. nutarimas Nr. 937 „Dėl Užsienio valstybių ir Lietuvos Respublikos gelbėjimo pajėgų ir technikos vykimo per Lietuvos Respublikos valstybės sieną taisyklių patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais;

11. Kelionės dokumentų, kurie suteikia teisę užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. V-101/IV-397 „Dėl Kelionės dokumentų, kurie suteikia teisę užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką, pripažinimo tvarkos aprašo ir Kelionės dokumentų, kurie suteikia teisę užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką, sąrašo patvirtinimo“;

12. VSAT vado 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 4-598 „Dėl Asmenų, vykstančių į darbą, mokymo įstaigą ir grįžtančių iš jų, kurie į pasienio kontrolės punktus, esančius prie automobilių kelių, įleidžiami ir tikrinami be eilės, sąrašo sudarymo tvarkos aprašo ir Dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo dirba gretimoje užsienio valstybėje, sąrašo patvirtinimo“;

13. Valstybės institucijų ir įstaigų, įgaliotų atlikti patikrinimus pasienio kontrolės punktuose, pasienio kontrolės punkto teritorijoje dirbančių juridinių asmenų, juridinių asmenų filialų, atstovybių ir juridinio asmens statuso neturinčių asmenų darbuotojų bei fizinių asmenų, nekertiančių valstybės sienos, ir jų transporto priemonių patekimo ir buvimo pasienio kontrolės punktuose, esančiuose prie automobilių kelių, tvarkos aprašas, patvirtintas VSAT vado 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 4-576;

14. Dokumentų tikrinimo instrukcija, patvirtinta VSAT vado 2006 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 4-705;

15. Sienos kontrolės nuostatai, patvirtinti VSAT vado 2019 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 4-358 „Dėl Sienos kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Sienos kontrolės nuostatai);

16. VSAT vado 2019 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 4-470 „Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pasienio užkardų sandūrų ir veikimo teritorijų veikimo teritorijų patvirtinimo“;
17. VSAT vado 2016 m. spalio 26 d. įsakymas Nr. 4-521 „Dėl Sienos kontrolės užtikrinimui reikalingų pareigybių skaičiaus poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“;
18. VSAT vado 2019 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. 4-313 „Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos struktūrinių padalinių tarnybos vykdymo tikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“;
19. Tarnybos organizavimo prie vidaus sienų nuostatai, patvirtinti VSAT vado 2019 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 4-443;
20. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tarnybinių radijo ryšio priemonių garso įrašų panaudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas VSAT vado 2021 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. 4-4;
21. Vaizdo stebėjimo techninėmis priemonėmis užfiksuotų vaizdo duomenų tvarkymo Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašas, patvirtintas VSAT vado 2024 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 4-479;
22. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pasienio patikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas VSAT vado 2020 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 4-142;
23. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos struktūrinių padalinių tarnybos vykdymo tikrinimų tvarkos aprašas, patvirtintas VSAT vado 2019 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. 4-313.

### **Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymas**

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 2 straipsnio 13 dalį, patikrinimas – tai asmenų apžiūra, dokumentų, transporto priemonių ir daiktų patikra, kuria siekiama nustatyti asmenų, transporto priemonių vykimo ir buvimo pasienio ruože, teritorinėje jūroje, pasienio vandenyse, daiktų, krovinių gabenimo per valstybės sieną ir buvimo pasienio ruože, teritorinėje jūroje ir pasienio vandenyse teisėtumą.

VSAT funkcijos nurodytos to paties įstatymo 23 straipsnyje.

Atlikdama šiuos patikrinimus, VSAT vykdo radiacinę kontrolę, užtikrina pasienio kontrolės punktų (toliau – PKP) nepertraukiamą veikimą, kontroliuoja eismą ir asmenų buvimą punktų teritorijoje, užkardo neteisėtą prekių gabenimą per punktus be muitinės įstaigų, palaiko viešąją tvarką, eismo saugumą, užtikrina pasienio teisinį režimą ir valstybės sienos kirtimo tvarką, kontroliuoja, kaip laikomasi nustatytos vykimo į pasienio ruožą bei buvimo jame tvarkos, užkardo neteisėtą valstybės sienos kirtimą ir neteisėtą daiktų, krovinių gabenimą ne per PKP ir apie neteisėto daiktų, krovinių gabenimo atvejus nedelsdama informuoja muitinę, taip pat kontroliuoja, kaip laikomasi kitų VSAT pavestų funkcijų. Minėto įstatymo 26 str. 1 d. nustatyta, kad VSAT pareigūnai, įgyvendindami VSAT funkcijas, turi teisę:

1. tikrinti fizinių ir juridinių asmenų, juridinių asmenų filialų, atstovybių bei juridinio asmens statuso neturinčių asmenų, transporto priemonių dokumentus, apžiūrėti transporto priemones, o vietose, kuriose nėra muitinės įstaigų, tikrinti daiktų, krovinių dokumentus;
2. atlikti asmens apžiūrą ir daiktų, krovinių patikrinimą, sulaikyti asmenis, įtariamus pažeidus valstybės sienos kirtimo tvarką, muitų, pasienio teisinį režimą, neteisėtai esančius ar gyvenančius šalyje užsieniečius, administracinio nusižengimo protokolui surašyti, kai negalima jo surašyti nusižengimo padarymo vietoje, administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas administracinę atsakomybę traukiamą asmenį šio sutikimu gali pristatyti į VSAT, policijos tarnybines patalpas ar seniūnijos patalpas kaimo vietovėse;
3. kviešti į VSAT, policijos arba kitų teisėsaugos institucijų tarnybines patalpas asmenis ir gauti jų paaiškinimus, susijusius su užsieniečių teisinės padėties nustatymu, taip pat dėl jiems žinomų neteisėto valstybės sienos kirtimo atvejų, o jeigu kviečiami asmenys be svarbios priežasties

neatvyksta, kreiptis į policiją dėl atvedinimo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka;

4. persekioti asmenis, įtariamus padarius nusikaltimus ar baudžiamuosius nusižengimus arba nuteistus už nusikaltimus ir besislepiančius nuo teisėsaugos institucijų, o siekiant užkirsti kelią daromiems nusikaltimams, persekiojant ir sulaikant teisės pažeidėjus bei atremiant ginkluotą įsiveržimą į šalies teritoriją, bet kuriuo paros metu įeiti į fiziniams ir juridiniams asmenims, juridinių asmenų filialams, atstovybėms bei juridinio asmens statuso neturintiems asmenims priklausančias gyvenamąsias ir negyvenamąsias patalpas, teritorijas, panaudoti jiems priklausančias ryšių priemones ir transportą, sustabdyti transporto priemones ir patekti į jas;

5. įeiti į gyvenamąsias ar kitas patalpas, kai įtariama, kad jose gali būti laikomi ar gyventi neteisėtai Lietuvos Respublikoje esantys užsieniečiai, ar kai įtariama, kad užsieniečio sudaryta santuoka ar registruota partnerystė gali būti fiktyvi, atliktas įvaikinimas gali būti fiktyvus arba tose patalpose įsteigta fiktyvi įmonė;

6. išduoti Šengeno vizas, kelionės dokumentuose, suteikiančiuose teisę asmenims kirsti valstybės sieną, daryti sienos kirtimo žymas, laikinai paimti asmens tapatybės ar kelionės dokumentus, jeigu jie yra Lietuvos Respublikoje išduoti kitiems asmenims ar suklastoti;

7. valstybės sienos apsaugos tikslais ar Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo sumetimais laikinai apriboti asmenų judėjimą VSAT kontroliuojamose vietose ir teritorijose, apriboti įėjimą ar įvažiavimą į tam tikrą PKP teritorijos dalį;

8. lydėti laivus ir transporto priemones ir būti juose;

9. valstybės sienos apsaugos tikslais, nepažeidžiant asmens privataus gyvenimo neliečiamumo, fotografuoti, daryti garso ir (arba) vaizdo įrašus;

10. neatlygintinai gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų juridinių asmenų, juridinių asmenų filialų, atstovybių bei juridinio asmens statuso neturinčių asmenų informaciją, reikalingą valstybės sienos apsaugai vykdyti;

11. nustatydami sulaikytų užsieniečių asmens tapatybę ir jų teisinę padėtį Lietuvos Respublikoje, VSAT pareigūnai gali neatlygintinai naudotis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų fizinių ir juridinių asmenų, juridinių asmenų filialų, atstovybių bei juridinio asmens statuso neturinčių asmenų, valstybės ir žinybinių registrų, valstybės informacinės sistemos informacija;

12. vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka konvojuoti sulaikytus ir suimtus asmenis.

13. atlikti radiacinę kontrolę;

14. įtardami, kad nusikalstamos veikos ar administracinio nusižengimo padarymu įtariamasis asmuo yra neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, Vyriausybės nustatyta tvarka tikrinti, ar jis yra neblaivus ar apsvaigęs, taip pat neleisti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmeniui ar asmeniui, neturinčiam teisės vairuoti arba dėl sveikatos būklės keliančiam pavojų saugiam eismui, vairuoti transporto priemonę;

15. šio įstatymo nustatyta tvarka panaudoti prievartą;

16. priimti sprendimus dėl kelionės leidimų išdavimo, atsisakymo išduoti, atšaukimo ar panaikinimo, vadovaujantis 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226, nuostatomis.

Taip pat minėto įstatymo 26 str. 2 d. nustatytos VSAT pareigūnų pareigos:

VSAT pareigūnas, eidamas pareigas, privalo užtikrinti nukentėjusio, sulaikyto ar pristatyto į VSAT asmens teises ir teisėtus interesus, suteikti neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą asmeniui, nukentėjusiam nusikalstamos veikos ar administracinio nusižengimo padarymo metu, asmeniui, esančiam bejėgiškos būklės, taip pat asmeniui, nukentėjusiam sulaikymo metu, atlikti bendrąsias pareigas, nustatytas Vidaus tarnybos statute.

Vadovaujantis Sienos kontrolės nuostatais VSAT įgyvendindama savo funkcijas pasienio ruože, teritorinėje jūroje, jūrų, oro uoste ir (ar) kitoje priskirtoje teritorijoje, vykdo sienos stebėjimą ir patikrinimus kertant sieną.

Sienos kontrolės nuostatų 2.8 pp. apibrėžta, kad:

Tarnybinė užduotis – nustatytą darbo laiką pasienio sargybai paskirta užduotis, kurioje nurodoma pasienio sargybos rūšis (rūšys), vykdymo vietos, maršrutai, laikas, pasienio sargybai skiriamos tarnybinės priemonės ir kiti su tuo susiję duomenys.

Pasienio užkardos vadas, užkardos vadą pavaduojantis pareigūnas arba užkardos (pasienio tikrinimo posto) pamainos vyresnysis, siekiant efektyviau panaudoti turimas pajėgas ir išteklius vykdant sienos kontrolę surašo pasienio užkardos pareigūnams pasienio sargybų tarnybines užduotis.

VSAT yra pagrindinė institucija, atsakinga už šių patikrinimų vykdymą, pasienio teisinio režimo užtikrinimą, viešosios tvarkos palaikymą ir migracijos procesų valdymą PKP ir pasienio ruože. Kaip matyti, VSAT pareigūnai turi reikiamus įgaliojimus, įskaitant dokumentų tikrinimą, transporto priemonių apžiūrą, asmenų sulaikymą, įėjimą į patalpas tam tikromis sąlygomis ir specialiųjų priemonių naudojimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad kartais pareigūnai netinkamai vykdo jiems paskirtas tarnybines užduotis, pavyzdžiui, Varėnos pasienio rinktinės vienos pasienio užkardos pareigūnai, vykdydami pasienio sargybą pasienio užkardos veikimo teritorijoje, pasienio ruože patikrinimui sustabdė automobilį, kurio keleivė, LR pilietė, būdama pasienio ruože neturėjo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų. Pareigūnams apžiūrėjęs minėtą automobilį, salone buvo rastas malūnėlis narkotinėms medžiagoms smulkinti su galimai šių medžiagų liekanomis. Automobilio vairuotoja bei keleivė neigė, kad minėtas daiktas yra jų, ir nežinančios, kam jis priklauso. Pareigūnai pranešė, kad malūnėlis bus konfiskuotas ir perduotas policijai tyrimui, o keleivės atžvilgiu pradėta tik administracinė teisena, kad būdama pasienio ruože neturėjo asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, įteiktas šaukimas atvykti į pasienio užkardą administracinės bylos nagrinėjimui. Malūnėlio paėmimo faktas neišformintas jokių procesinių dokumentų, neužfiksuotas kitoje tarnybinėje dokumentacijoje bei pasienio įvykių kaupimo sistemoje. Pareigūnai netinkamai įforminę šį įvykį galimai padėjo automobiliu vykusioms pilietėms išvengti teisinių pasekmių už malūnėlio, skirto narkotinėms medžiagoms smulkinti su šių medžiagų likučiais, turėjimą.

Pastebėtina, kad VSAT pareigūnai, priimdami sprendimus, kartais net nefiksuoja esamų aplinkybių ir galimų nusižengimų, net nusikaltimų, kaip pavyzdžiui, 2025-07-19 Vilniaus pasienio rinktinės vienos pasienio užkardos veikimo teritorijoje buvo sustabdytas automobilis, kurio vairuotojas buvo neblaivus. Be to, minėta transporto priemonė buvo stabdoma nenaudojant asmens vaizdo registratoriaus. Šio patikrinimo metu neblaivus vairuotojas pareigūnams siūlė 400 eurų kyšį, tačiau ikiteisminis tyrimas nebuvo inicijuotas, įspėjimas dėl baudžiamosios atsakomybės nesurašytas.

Siūlytina, siekiant mažinti VSAT pareigūnų diskrecijos ribas priimant sprendimus, kartais net nefiksuojant esamų aplinkybių ir galimų pažeidimų bei ribojant visiškai laisvai veikti savo nuožiūra, tikslinga būtų įvertinti esamą situaciją ir apsvarstyti galimybes, aiškiau ir labiau standartizuoti tikrinimų procedūras.

### **Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių patikrinimas**

Vadovaujantis Sienos kontrolės nuostatais dviejų ar daugiau pareigūnų pasienio sargybai vadovauja pasienio sargybos vyresnysis.

Vykdamas sienos stebėjimą vienas pareigūnas netikrina asmens dokumentų, autotransporto priemonių, neapieško sulaikyto asmens (asmenų) iki iškviestos į pagalbą pasienio sargybos (ar kito pareigūno) atvykimo.

Vykdydami tarnybinę užduotį, pasienio sargybos pareigūnai taip pat privalo:

vertinti padėtį tarnybos vietoje, ieškoti neteisėto valstybės sienos kirtimo ir kitų teisės pažeidimų požymių sausumoje, pasienio vandenyse, teritorinėje jūroje, būti pasirengę stebėti, fiksuoti, persekioti ir sulaikyti įtariamus tai padariusius asmenis; fiksuoti su padėtimi užkardos veikimo teritorijoje galimai susijusią informaciją apie įvykius, asmenis bei transporto priemones,

pastebėtus ar patikrintus tarnybos metu bei nedelsiant apie tai perduoti užkardos pamainos vyresniajam ar užkardos budėtojui;

persekioti asmenis, įtariamus padarius nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą, besislepiančius nuo teisėsaugos institucijų, arba užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar kitam teisės pažeidimui.

Pasienio sargybos vyresnysis taip pat privalo fiksuoti su padėtimi užkardos veikimo teritorijoje galimai susijusią informaciją apie įvykius, asmenis bei transporto priemones, pastebėtus ar patikrintus tarnybos metu vykdant sienos stebėjimą, bei nedelsdamas apie tai perduoti užkardos pamainos vyresniajam ar užkardos budėtojui.

Saugumo sumetimais pasienio sargybos vyresnysis prieš pasienio sargybai pradėdant ir užbaigus asmenų ar transporto priemonių patikrinimą (ne PKP), asmenų sulaikymą ar persekiojimą, radijo ar kitomis ryšio priemonėmis praneša apie tai užkardos budėtojui ar užkardos pamainos vyresniajam. Intensyvaus srauto ar eismo asmenų bei transporto priemonių patikrinimo atvejais gali būti pranešama tik apie patikrinimo pradžią ir pabaigą, nurodant apytikslį patikrintų asmenų ir transporto priemonių skaičių.

Pasienio sargybos pareigūnai imasi priemonių neteisėtiems veiksams nutraukti, pažeidėjams sulaikyti ir praneša užkardos pamainos vyresniajam arba užkardos budėtojui.

Vadovaujantis Sienos kontrolės nuostatų 111 d. patrulio, vykdydamas tarnybą tarnybine transporto priemone, stebi vietovę važiuodamas arba sustodamas, apžiūrėdamas tikėtinas pažeidėjų buvimo vietas. Tarnybinei transporto priemonei stovint, vienas iš pareigūnų tarnybinę užduotį atlieka vizualaus matomumo ribose išlipęs iš tarnybinės transporto priemonės, išskyrus tuos atvejus, kai yra nepalankios, ekstremalios oro sąlygos ar esant tarnybiniam būtinumui (pvz., pildant procesinius dokumentus). Tačiau atliekant tarnybą bei slaptus patikrinimus, pastebima, kad šios nuostatos reikalavimų pakankamai dažnai nėra laikomasi.

Taip pat kaip blogą pavyzdį, kad šios nuostatos nėra tinkamai laikomasi, galima būtų paminėti 2025-04-10 atvejį, kai Pagėgių pasienio rinktinės vienos iš užkardų pareigūnai vykdydami tarnybą pasienio sargyboje, esant palankioms oro sąlygoms, sustabdė automobilį, kurio vairuotojas nepateikė vairuotojo pažymėjimo. Atliekant minėtos transporto priemonės patikrinimą bei asmenų tikrinimą šie pareigūnai nesilaikė Sienos kontrolės nuostatų bei padarė taktines klaidas, tai yra sargybos vyresnysis netinkamai vadovavo pasienio sargybai, nepriėmė sprendimo operatyviai ir tikslingai panaudoti turimų priemonių, kilus įtarimams, jog pateiktas suklastotas dokumentas, nesiėmė veiksmų sulaikyti tokį dokumentą pateikusio asmens, o kitas pareigūnas matydamas, jog sargybos vyresnysis atlieka įvairaus pobūdžio veiksmus siekiant nustatyti ir užfiksuoti teisės pažeidimą net nelipo iš tarnybinio automobilio tarnybinės užduoties atlikimui vizualaus matomumo ribose, nesiėmė veiksmų sulaikyti asmens įtariamo padarius teisės pažeidimą, pareigūnas pasielgė neprofesionaliai, netinkamai tiek taktikos prasme, tiek informacijos atskleidimo draudimo tretiesiems asmenims prasme, nes sustabdyto automobilio vairuotojui pranešė, kad keleivės pateiktas dokumentas yra suklastotas, kuris išgirdęs šią informaciją pasišalino iki savo transporto priemonės, o po dviejų minučių, sargybos vyresniajam nuėjus prie sustabdytos transporto priemonės įtariamai suklastotą dokumentą pateikusias keleivės jau nebebuvo.

Siūlytina apsvarstyti galimybę sugriežtinti šio reikalavimo vykdymą ir kontrolę bei siekiant, kad visuomet būtų užtikrinamas minėto reikalavimo laikymasis, apie tai papildomai instrukuoti pareigūnus instruktažų, pasitarimų metu.

### **Patrulio veiksmai tikrinant asmenų dokumentus**

Patrulio, tikrindamas asmenų dokumentus pasienio ruože, turi identifikuoti asmenį pagal pateiktą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, o prireikus patikrinti ir kitus dokumentus. Paprastai dokumentus tikrina pasienio sargybos vyresnysis. Prieš atlikdamas patikrinimą pareigūnas pasisveikina ir kreipiasi į asmenį: „Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Prašau pateikti dokumentus“; jeigu patikrinimo metu atliekamas vaizdo ir (ar) garso įrašymas, apie tai informuojamas asmuo. Asmeniui pareikalavus trumpai ir aiškiai išdėsto kreipimosi priežastį ir tikslą. Asmens reikalavimu

pareigūnas privalo parodyti asmens ženklą arba tarnybinį pažymėjimą, tačiau asmeniui jo į rankas neduoti.

Asmeniui, įtariamam padarius teisės pažeidimą, pažeidimo esmė paaiškinama remiantis atitinkamais teisės aktais. Be to, naudojant vaizdo, garso ar kitokią aparatūrą, asmenį reikia įspėti, kad tai, ką jis kalbės, gali būti įrašyta ir panaudota teisės aktų nustatyta tvarka.

Tikrindamas asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, pareigūnas turi nustatyti, ar šis dokumentas priklauso pateikėjui (pagal nuotrauką ir dokumente pateiktus duomenis), ar yra autentiškas (t. y., ar atitinka nustatytą pavyzdį, nėra klastojimo požymių), ir suteikia teisę asmeniui būti pasienio ruože.

Nustatydamas asmens tapatybę patvirtinančio ar kito dokumento autentiškumą, pareigūnas vadovaujasi atitinkamomis dokumentų tikrinimo instrukcijomis.

Pareigūnai, bendraudami su asmenimis, privalo laikytis VSAT darbuotojų elgesio kodekso, patvirtinto VSAT vado 2022 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 4-429 „Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos darbuotojų elgesio kodekso patvirtinimo“, reikalavimų.

Kilus įtarimui, kad pateikti dokumentai netikri, suklastoti ar priklauso kitam asmeniui, tokius dokumentus pateikęs asmuo nustatyta tvarka sulaikomas ir pristatomas į užkardą ar kitas tarnybines patalpas.

Jei asmuo atsisako pateikti dokumentus, patrulis turi jį perspėti, kad, nepateikęs dokumentų, bus sulaikytas ir/ar pristatytas į užkardą ar kitas tarnybines patalpas asmenybei nustatyti.

Prieš tikrinant asmenų grupės dokumentus, būtina imtis papildomų saugos priemonių, prireikus – iškviesti į pagalbą kitą pasienio sargybą. Patrulio sudėtyje esant kinologui su tarnybiniu šuniu, tikrinamas asmuo (asmenys) įspėjamas, kad nedarytų staigių judesių ir nesipriešintų pareigūnų teisėtiems veiksams, kitaip bus panaudotas tarnybinis šuo.

Tikrinant dokumentus, negalima užstoti tarnybiniam šuniui tikrinamų asmenų.

Pastebėtina tai, kad vis dar pasitaiko atvejų, kuomet VSAT pareigūnai dalyvauja giminystės ir kitais pan. ryšiais susijusių asmenų patikrinimuose ir dėl jų sprendimų priėmimo. Reaguojant į tai buvo surašytos rekomendacija, dėl nusišalinimo.

Siūlytina įsivertinti, ar nebūtų tikslinga VSAT vidiniuose teisės aktuose reglamentuoti sąlygą, kad giminystės ryšių turintys asmenys negalėtų kartu vykdyti pareigų esant pavaldumui ir kad pareigūnai nedalyvautų giminystės bei kitais pan. ryšiais susijusių asmenų atžvilgiu neobjektyvių patikrinimų ir sprendimų priėmimo.

### **Pasienio patikrinimų vykdymas pasienio kontrolės punkte**

Pasienio patikrinimus atlieka PKP pagal tarnybinę užduotį paskirti VSAT pareigūnai.

Pasienio patikrinimą sudaro:

1. asmens patikrinimas;
2. transporto priemonės patikrinimas;
3. asmenų ir transporto priemonių, vykstančių per valstybės sieną, bei gabenamų krovinių radiacinė kontrolė.

Asmens patikrinimas – asmens vykimo per valstybės sieną teisėtumo patikrinimas.

Asmens, patikrinimas atliekamas asmeniui būnant PKP teritorijos schemoje nustatytoje patikrinimo vietoje.

Transporto priemonės patikrinimas – transporto priemonės vykimo per valstybės sieną teisėtumo tikrinimas ir patikrinimas, ar joje nėra pasislėpusių asmenų.

Transporto priemonės patikrinimas pagal kontrolės lygį gali būti minimalus arba nuodugnus.

Transporto priemonės minimalus patikrinimas taikomas, kai jos vairuotojas yra LR, kitų ES valstybių narių, Islandijos, Norvegijos, Lichtenšteino ir Šveicarijos pilietis, o nuodugnus patikrinimas taikomas, kai jos vairuotojas nėra minėtų valstybių pilietis.

Įvežamų į ES, išvežamų ir vežamų per ją tranzitu išregistruotų transporto priemonių, vykstančių sava eiga, vairuotojai tikrinami papildomai:

1. ar yra žyma apie transporto priemonės išregistravimą ir laikinų numerių išdavimą transporto priemonės registravimo dokumente;

2. ar yra transporto priemonės įsigijimą ar kitą valdymo pagrindą patvirtinantys dokumentai.

Minimalaus arba nuodugnaus transporto priemonės tikrinimo metu pagal įvertintą riziką įtarus, kad transporto priemonėje yra paslėptų asmenų, narkotikų, sprogiųjų medžiagų ir (arba) ginklų ar kitų draudžiamų daiktų, transporto priemonės vairuotojas arba keleiviai yra padarę nusikalstamą veiką arba administracinį nusižengimą, pateikti transporto priemonės dokumentai yra neišsamūs arba netikri, gali būti atlikta transporto priemonės apžiūra: išardomos jos atskiros dalys, nuimamos muitinės (dalyvaujant muitinės pareigūnui) ar kitos plombos bei atidaromos plombuotos ertmės, konteineriai, iškraunamos prekės (daiktai) ar atplėšiamos prekių (daiktų) pakuotės.

Transporto priemonių, kurios vyksta ne sava eiga (gabenamos kaip prekė), dokumentų VSAT pareigūnai netikrina, išskyrus atvejus, kai turima duomenų ar kyla įtarimų, kad transporto priemonės yra vogtos.

Pasienio tikrinimo metu įtarus, kad asmuo, vykdamas per valstybės sieną, pateikia dokumentus, kurių tikrumas gali kelti abejonių (yra netikslumų), nėra dokumentų suteikiančių teisę arba asmuo neatitinka Šengeno sienų kodekse nustatytų sąlygų vykti per valstybės sieną, taip pat esant rizikoms, atliekamas antros linijos patikrinimas.

Antros linijos patikrinimo metu patvirtinus nustatytus įtarimus, sprendimą dėl asmens ar transporto priemonės tolesnio vykimo per valstybės sieną, sulaikymo ar neįleidimo priima PKP pamainos vyresnysis.

VSAT pareigūnai pasienio tikrinimo metu gali atlikti ir papildomus tikrinimus, numatytus teisės aktuose, reglamentuojančiuose maisto, gyvūnų, augalų ir augalinių produktų vežimą per valstybės sieną.

PKP eilę metų vykdoma korupcijos prevencijos priemonė, kuria pareigūnai įpareigoti pasirašytinai įspėti asmenis vykstančius per valstybės sieną ir kelionės ar transporto priemonių dokumentuose palikusius pinigus apie baudžiamąją atsakomybę už valstybės tarnautojo papirkimą. Esant aiškiems papirkimo požymiams, yra pradedami ikiteisminiai tyrimai, kurių 2024 metais buvo pradėta – 3, o 2025 metų I-III ketvirtį nebuvo pradėta. 2024 m. 162 vykstantiems per valstybės sieną asmenims surašyti įspėjimai, o 2025 m. I-III ketvirtį buvo surašyti 136 įspėjimai. Pastebėtina, kad išlieka teigiamas įspėjimų surašymo prevencinis poveikis asmenims vykstantiems per valstybės sieną, nes atvejų kuomet dokumentuose paliekamų pinigų mažėja.

Siekiant nustatyti ir įvertinti VSAT darbuotojų atsparumo korupcijai lygį ir pokyčius šioje srityje bei tobulinti VSAT korupcijos prevenciją, kaip ir kiekvienais metais, 2025 m. gruodžio mėn. vėl buvo atlikta anoniminė apklausa.

Apklausos dalyviai nurodo, kad susidūrus su korupcija, 12,5 proc. (2024 m. – 19,4 proc.) inicijavo ikiteisminio tyrimo pradėjimą. 10,4 proc. (2024 m. – 14,5 proc.) atsisakė priimti kyšį ir duodantįjį įspėjo, kad daugiau to nedarytų. 22,9 proc. (2024 m. – 17,7 proc.) surašė įspėjimus dėl baudžiamosios atsakomybės už papirkimą, o 12,5 proc. (2024 m. – 11,3 proc.) reagavo pasyviai ir nesiėmė jokių veiksmų. Kad priėmė kyšį nurodė vienas respondentas. Analizuojami duomenys rodo, kad apklausos dalyvių, kurie inicijavo ikiteisminio tyrimo pradėjimą skaičius procentine išraiška sumažėjo, tačiau surašiusių įspėjimus dėl baudžiamosios atsakomybės už papirkimą, skaičius procentine išraiška išaugo. Tačiau vis dar išlieka tendencija, kad nemaža dalis darbuotojų reaguoja pasyviai ir nesiima jokių veiksmų, ne visuomet yra surašomi įspėjimai, ar pradedami ikiteisminiai tyrimai, kai bandoma papirkti VSAT pareigūnus.

Siekiant užtikrinti patikrinimų atlikimo skaidrumą, kiekvienu atveju, užfiksavus atvejus, kuomet paliekami pinigai kelionės dokumentuose su tikslu papirkti valstybės tarnautoją, būtina įspėti asmenis vykstančius per valstybės sieną ir kelionės ar transporto priemonių dokumentuose palikusius pinigus apie baudžiamąją atsakomybę už valstybės tarnautojo papirkimą, esant aiškiems papirkimo požymiams, pradėti ikiteisminius tyrimus.

### **Patrulinio veiksmo stabdant transporto priemones**

Patrulius, prieš stabdydamas transporto priemonę, turi įvertinti visas galimas aplinkybes, kad stabdymo metu nekiltų grėsmė pareigūnų ir kitų žmonių saugumui, sustojusi transporto priemonė netrukdytų kitiems eismo dalyviams.

Patrulius, sustabdęs ar prieš prieidamas prie stovinčios transporto priemonės, užbaigęs asmenų ir transporto priemonės patikrinimą, privalo radijo ar kitomis ryšio priemonėmis pranešti užkardos budėtojui sustabdymo vietą, sustabdytos transporto priemonės markę, valstybinį numerį, kitus požymius.

Draudžiama stabdyti transporto priemones ten, kur sustojusi transporto priemonė gali sukelti autoįvyki, sutrukdyti kitų transporto priemonių eismą, sudaryti transporto grūstį, sukelti pavojų patrulio pareigūnų gyvybei ar sveikatai.

Transporto priemonę stabdantis pareigūnas turi būti uniformuotas.

Jeigu įtariama, kad stabdomos / sustabdytos transporto priemonės vairuotojas ir (ar) keleiviai gali nepaklusti arba pasipriešinti pareigūnams ar vairuotojas yra neblaivus:

1. būtina prieš pradėdant transporto priemonės patikrinimą užrašyti ar pranešti užkardos budėtojui jos markę, spalvą ir valstybinį numerį;

2. pranešti užkardos pamainos vyresniajam ar užkardos budėtojui, kai nėra galimybės patikrinti vairuotojo neblaivumo (girtumo), ir paprašyti iškviešti kitą pasienio sargybą, galinčią nustatyti neblaivumą (girtumą), arba policijos patrulį, kuris nustatinės apsvaigimo faktą ir vykdys tolesnį tyrimą. Su užkardos budėtoju bendrauti taip, kad negirdėtų įtariamą asmuo ar pašaliniai asmenys;

3. neleisti asmeniui, kuris įtariama yra apsvaigęs, toliau vairuoti transporto priemonę;

4. iš asmens paimti transporto priemonės raktelius;

5. paprašyti (nurodyti) vairuotojo (-ui) išlipti iš transporto priemonės, neleisti jam vėl sėsti prie vairo. Transporto priemonės variklis turi būti išjungtas. Didesnei įtariamą asmens kontrolei galima pasodinti jį šalia pareigūno ant galinės tarnybinio automobilio sėdynės;

6. užsirašyti vairuotojo, transporto priemonės, keleivių (jei yra) duomenis;

7. nepalikti vairuotojo be priežiūros;

8. neleisti vairuotojui vartoti svaigiųjų medžiagų;

9. jei transporto priemone vyksta daugiau asmenų, galinčių vairuoti transporto priemonę, neleisti keleiviams perimti sustabdytos transporto priemonės vairavimo, atsižvelgiant į teisės pažeidimo pobūdį;

10. patikrinti transporto priemonę;

11. jei vairuotojo neblaivumą (girtumą) nustatinės policijos pareigūnai, atvykusiems policijos pareigūnams perduoti vairuotoją, vairuotojo ir automobilio dokumentus;

12. parašyti tarnybinį pranešimą užkardos vadui.

Jei transporto priemonės vairuotojas nepaklūsta reikalavimui ją sustabdyti, patrulis privalo:

1. įsidėmėti kuo daugiau informacijos apie transporto priemonę (transporto priemonės valstybinio numerio ženklą, markę, spalvą, ypatingus požymius), vairuotojo, keleivių požymius ir pranešti užkardos pamainos vyresniajam ar užkardos budėtojui;

2. persekioti transporto priemonę tarnybine transporto priemone įjungus mėlynos ir (arba) raudonos spalvos švyturėlį (švyturėlius) ir specialiuosius garso signalus, stengtis ją sustabdyti ir nuolat informuoti užkardos pamainos vyresnįjį ar užkardos budėtoją apie judėjimo kryptį;

3. per garsiakalbį kartoti reikalavimą sustabdyti transporto priemonę;

4. pasirinkti tokį tarnybinės transporto priemonės judėjimo greitį, kad būtų užtikrintas visų eismo dalyvių saugumas;

5. prireikus, vadovaudamasis įstatymais, panaudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones arba šaunamąjį ginklą;

6. sustabdęs transporto priemonę, imtis visų atsargumo priemonių ir išsiaiškinti nestojimo priežastį;

7. esant tarnybiniam būtinumui, teisės aktų nustatyta tvarka pristatyti transporto priemonę, vairuotoją bei keleivius į užkardą ar kitas tarnybines patalpas, transporto priemonių saugojimo ar

tyrimo (ekspertizės) atlikimo vietą, transporto priemonių stovėjimo aikšteles, sulaikytų transporto priemonių saugojimo aikšteles.

8. išsamiai aprašyti stabdymo ir (ar) sulaikymo aplinkybes tarnybiniame pranešime ir įforminti pažeidimą nustatyta tvarka;

9. jeigu vairuotojas (keleivis) pasipriešino ir (ar) nevykdė pareigūno teisėto nurodymo ar reikalavimo arba įžeidinėjo jo garbę ir orumą, surinkti šio nusižengimo medžiagą (pažeidėjo ir liudytojų paaiškinimai, pareigūnų tarnybiniai pranešimai, daiktiniai įrodymai, vaizdo ar garso įrašai, protokolas ir kt.);

10. nesustabdžius transporto priemonės, surašyti tarnybinį pranešimą, kuriame nurodyti pažeidimo esmę, stabdymo aplinkybes bei priemones, kurių imtasi pažeidėjui sulaikyti, taip pat vairuotojo ir keleivių požymius.

Gavęs pranešimą, kad artėja transporto priemonė, kurios vairuotojas nepakluso reikalavimui sustoti, patrulis, nesukeldamas grėsmės žmogaus gyvybei, transporto priemonei sulaikyti gali panaudoti specialiąsias priemones ar šaunamąjį ginklą Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kad vis dar pasitaiko transporto priemonių taktinės ir teisinės stabdymo klaidos, siūlytina daugiau organizuoti mokymų susijusių su praktiniais stabdymo aspektais, situacijų analizavimu teisine ir taktine prasme.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad buvo gaunama informacija ir atliekami tyrimai apie VSAT pareigūnų piktnaudžiavimo tarnyba atvejus, kai jie, siekdami pasipelnyti, atlieka VSAT veiklai visiškai nebūdingas funkcijas, tokias kaip kelių naudotojo mokesčio, transporto priemonių, gabaritų ir pan. tikrinimus.

### **Vaizdo stebėjimo techninių priemonių naudojimas atliekant pasienio sargybų tarnybos vykdymą**

VSAT darbuotojai vaizdo stebėjimo technines priemones, asmens ir automobilinius registratorius, naudoja tik vykdydami jiems pavestas tarnybines funkcijas.

Atsakingas asmuo tarnybą pradedančiam vykdyti pareigūnui asmens registratorių išduoda prieš tarnybą arba tarnybą pradedantis vykdyti pareigūnas asmens registratorių pasiima iš nustatytos vietos. Asmens registratorių paėmęs pareigūnas įsitikina, ar registratorius veikia (patikrinama, ar įkrauta baterija, dega atitinkamas įrenginio informacinis indikatorius, žymintis, kad įrašymas vykdomas, ar pan.).

Jeigu prieš vykdamą tarnybą ar jos metu kyla įtarimų, kad asmens registratorius neveikia, darbo metu pranešama atsakingam asmeniui ir apie tai pažymima Tarnybos priėmimo / perdavimo ir budėtojo darbo registro atitinkamoje grafoje. Nesant galimybės asmens registratoriaus pakeisti kitu, išimtiniais atvejais budėtojo darbo registre bei žiniaraštyje turi būti pažymėta, kad tarnyba buvo vykdoma be jo.

Asmens registratorių būtina įjungti, kai VSAT darbuotojas, vykdydamas tiesiogines funkcijas:

1. dirba / bendrauja su trečiaisiais asmenimis (tretieji asmenys – fiziniai asmenys, kurių atžvilgiu VSAT darbuotojas atlieka patikrinimus: tikrina dokumentus, vykdo pokalbius ar pan.);
2. vykdo asmens ar transporto priemonių patikrinimus PKP;
3. privalo apsaugoti save ir (ar) kitus asmenis nuo gresiančio realaus pavojaus gyvybei ar sveikatai;
4. siekia užkirsti kelią administraciniam nusižengimui ar nusikalstamai veikai;
5. ketina panaudoti / naudoja šaunamąjį ginklą ar specialiąsias priemones;
6. kai asmenys vengia vykdyti VSAT darbuotojų teisėtus nurodymus ar reikalavimus;
7. vykdo sulaikymą ar konvojavimo metu;
8. vykdo persekiojimą;
9. vykdo teisės pažeidimo vietos apžiūrą;
10. dalyvauja bendroje operacijoje ar priemonėje pagal patvirtintus planus;

11. fiksuoja gretimos valstybės teritorijoje esančių asmenų provokuojančius ar nedraugiškus (arba priešiškus) Lietuvos Respublikai veiksmus arba siekia užkardyti kitokį galimą pasienio incidentą;

12. pagal esamą susiklosčiusią situaciją numato, kad gali įvykti konfliktas ir tikslinga turėti vaizdo įrašą.

Taip pat prieš pradėdant tarnybą, atsakingas asmuo išduoda tarnybą pradėdantiems vykdyti pareigūnui automobilinei registratoriui, jei jis buvo išimtas iš transporto priemonės, ir laikmeną.

Tarnybą pradėdantis vykdyti pareigūnas laikmeną į automobilinei registratorių įdeda įsėdęs į transporto priemonę ir pradėjęs vykdyti tarnybą. Įjungus automobilinei registratorių, būtina įsitikinti, ar jis veikia (patikrinti, ar dega atitinkamos įrangos informacinės lemputės, būsenos ekranas ar pan.).

Jei prieš tarnybos vykdymą kyla įtarimų, kad automobilinei registratorius neveikia, nedelsiant pranešama atsakingam asmeniui ir apie tai pažymima tarnybinėje dokumentacijoje.

Automobilinei registratorius išimamas iš transporto priemonės ir kartu su laikmena perduodamas atsakingam asmeniui. Nesant galimybės automobilinei registratoriaus pakeisti kitu, tarnyba vykdoma be šios įrangos, apie tai pažymint tarnybinėje dokumentacijoje.

Apie automobilinei registratoriaus, laikmenos išdavimą / grąžinimą atsakingas asmuo pažymi tarnybinėje dokumentacijoje.

Automobilinei registratorius turi būti įjungtas visą tarnybos (tarnybinės užduoties) vykdymo laikotarpį vaizdo ir (ar) garso informacijai įrašyti ir naudojimo tikslams pasiekti.

Draudžiama nukreipti, išjungti, uždengti ar kitaip trikdyti vaizdo stebėjimo techninių priemonių veikimą, keisti nustatymus ir kt. Nežiūrint į tai, kad nuolat yra atliekama tarnybiniuose automobiliuose įrengtos mobilios vaizdo ir garso įrašymo įrangos ir asmens vaizdo bei garso įrašymo įrangos užfiksuotų vaizdo ir garso įrašų analizė, tačiau per 2024 m. peržiūrų metu buvo nustatyta 10 pažeidimų, dėl kurių pradėti tarnybiniai patikrinimai, tai yra buvo nustatyta, kad:

5 pareigūnai tarnybos metu naudojami draudžiamais turėti išmaniaisiais įrenginiais (telefonais). Atlikus tarnybinius patikrinimus 2 pareigūnams buvo skirtos tarnybinės nuobaudos papeikimai, o 3 pareigūnams buvo skirtos pastabos;

3 pareigūnai tyčia nusukinėjo bei išjunginėjo automobilinei vaizdo registratorius. Atlikus tarnybinius patikrinimus 1 pareigūnui buvo skirta tarnybinė nuobauda papeikimas, o 2 pareigūnams buvo skirtos pastabos;

1 pareigūnas netinkamai vykdė tarnybą, tai yra tarnybos metu miegojo, o kitas būdamas sargybos vyresnysis jam leido miegoti. Atlikus tarnybinius patikrinimus abiem pareigūnams buvo skirtos tarnybinės nuobaudos – vienam papeikimas, o kitam griežtas papeikimas;

1 pareigūnas netinkamai vykdė tarnybines pareigas, tai yra neatliko privalomų procesinių veiksmų. Atlikus tarnybinių patikrinimą, pareigūnui buvo skirta tarnybinė nuobauda – papeikimas.

2025 m. dėl netinkamo naudojimo vaizdo registratorių buvo atlikti 6 tarnybiniai patikrinimai, skirta – 5 pastabos ir 1 papeikimas, 1 pareigūno atkreiptas dėmesys į nustatytus trūkumus.

Asmens ir automobilinei registratorių naudojimas yra ne tik kaip apsauganti priemonė, prieš kitų asmenų neteisėtus veiksmus, bet ir kaip prevencinė priemonė drausminanti pareigūnus, leidžianti atlikti tarnybos eigos kontrolę.

Siūlytina įsivertinti turimų vaizdo ir garso įrašymo įrenginių technines galimybes, naujų įrenginių poreikį bei finansinius išteklius, ir esant galimybei maksimaliai aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis fiksuojančiais patikrinimų vykdymą. Esant poreikiui peržiūrėti jų naudojimo reglamentavimą ir naudojimą. Pvz., Vaizdo stebėjimo techninėmis priemonėmis užfiksuotų vaizdo duomenų tvarkymo VSAT tvarkos apraše VSAT teisės aktuose nustatyti, kad visuomet turi būti įjungti asmens registratoriai, kai atliekamas asmens ir transporto priemonių patikrinimas bei bendraujama su trečiaisiais asmenimis, neišskiriant, kad tik PKP.

### **Padarytos nusikalstamos veikos atliekant pasienio sargybų tarnybos vykdymą**

Kaip pastebima 2024–2025 m. VSAT su korupcijos apraiškomis siejamos pagrindinės problemos buvo tai, kad pareigūnai užtikrinantys valstybės sienos apsaugą neretai, piktnaudžiavo tarnyba, o tai pasireiškė tarnybinio pobūdžio informacijos, apie pasienio sargybų išdėstymą, judėjimo maršrutus, nesaugomas pasienio ruožo atkarpas, naudojamos technikos galimybes, perdavimą cigarečių kontrabandos organizatoriams. Dėl šių pareigūnų piktnaudžiavimo atvejų, buvo pradėti ir atlikti kriminalinės žvalgybos bei ikiteisminiai tyrimai. Kaip praktika parodė, neteisėtų veikų schemose, kuriose kontrabandinių cigarečių dėžių kiekiai siekia po keliasdešimt dėžių, praktiškai visais atvejais dalyvauja ir pareigūnai, kadangi kontrabanda užsiimantiems asmenims būtina informacija apie VSAT pajėgų išdėstymą ir judėjimą.

Reaguojant į šias grėsmes, 2024–2025 m. VSAT buvo pradėti ir atlikti bei atliekami šie tyrimai:

2024-06-14 VSAT buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-5-00031-24 dėl to, kad 2024-05-22 neaiškiais aplinkybėmis dingo automobilio detalės iš Baltarusijos Respublikos piliečiui priklausančios transporto priemonės, kuri 2024-05-22 buvo sulaikyta po patikrinimo Varėnos pasienio rinktinėje įtarus, kad asmuo šia minima transporto priemone (krovininiame skyriuje) gabeno vogto automobilio detales. Tyrimo metu buvo įtariama, kad automobilio detalių vagystę galėjo įvykdyti VSAT pareigūnas, iš pasienio pareigūnų sulaikytos ir prie pasienio kontrolės posto saugomos transporto priemonės. Ikiteisminio tyrimo metu nebuvo surinkta pakankamai duomenų, koks asmuo ar asmenys, galimai padarė nusikalstamą veiką bei teismo sprendimu buvo sustabdytas ikiteisminis tyrimas.

2024-11-20 VSAT Varėnos pasienio rinktinės pareigūnas kelyje Kaunas–Marijampolė–Suvalkai, vykdydamas valstybės sienos ruožo kontrolę ir stebėjimą, vykdyti pasienio teisinio režimo kontrolę, atlikdamas iš Lietuvos Respublikos išvykstančių transporto priemonių ir asmenų pasienio tikrinimą, Prancūzijos piliečiui, kuris vyko iš Lietuvos Respublikos į Lenkijos Respubliką, po atlikto patikrinimo, žinodamas, kad šios transporto priemonės registracijos liudijime nurodytos M1 kategorijos transporto priemonei kelių mokesčių prievolė netaikoma, nurodė, kad tariamai šis nesumokėjo kelių naudotojo mokesčio už naudojimąsi keliais ir turi sumokėti už administracinio nusižengimo padarymą 150 Eur dydžio baudą, tačiau administracinio nusižengimo baudos gali išvengti, jei duos kyšį. Šį kyšį iš Prancūzijos piliečio priėmė, nors tokio pažeidimo šis nebuvo padaręs ir nebuvo jokio pagrindo jam kokią nors baudą skirti. Minėtas pareigūnas prisipažino padaręs šią nusikalstamą veiką ir teismas priėmė sprendimą teismo baudžiamuoju įsakymu pripažinti kaltu padarius nusikalstamą veiką, už tai jam skyrė piniginę baudą.

Analizuojamu laikotarpiu buvo nustatyti du korupcinio pobūdžio atvejai ir tai vertintina kaip esanti pastebimai vidutinė rizika asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų srityje. Būtina minimizuoti tokių korupcinių apraiškų atvejų atsiradimo priežastis bei tokiais nusikalstamais veiksmais daromą žalą visai VSAT sistemai.

Pastebėtina, kad šiais abiem atvejais, kaip ir daugeliu kitų, pareigūnai nebuvo įjungę vaizdo registratorių arba tikslingai juos išjungė, kad jų nusikalstami veiksmai nebūtų fiksuoti.

### **Profilaktiniai pokalbiai ir darbuotojai palikę tarnybą savo noru**

2024–2025 m. I pusmetį atliekant kriminalinės žvalgybos tyrimus, tačiau nesurinkus pakankamai įrodymų patraukti pareigūnus baudžiamojon atsakomybėn, taip pat gavus VSAT darbuotojus kompromituojančios informacijos, su jais buvo pravedami profilaktiniai pokalbiai bei pasiūlyta įsivertinti savo poelgius ir tinkamumą toliau vykdyti tarnybą VSAT. Per minėtą laikotarpį profilaktiniai pokalbiai buvo praversti su 7 pareigūnais (2024 m. – su 3 pareigūnais; 2025 m. I pusmetį – su 4 pareigūnais). Po praverstų profilaktinių pokalbių visi pareigūnai paliko tarnybą savo noru.

### **Padaryti drausminai nusižengimai atliekant pasienio sargybų tarnybos vykdymą**

VSAT Teisės skyrius 2024–2025 m. I pusmetį atliko 31 tarnybinių patikrinimą, kai VSAT pareigūnai, vykdydami tarnybą, netinkamai tikrino asmenis ir transporto priemones bei netinkamai naudojo vaizdo registratorius.

2024 metais:

1. Dėl netinkamo asmenų tikrinimo buvo atlikti 7 tarnybiniai patikrinimai, skirtos 8 tarnybinės nuobaudos (7 pastabos, 1 papeikimas, 7 pareigūnų atkreiptas dėmesys į nustatytus trūkumus).

2. Dėl netinkamo transporto priemonių tikrinimo buvo atlikti 3 tarnybiniai patikrinimai, skirtos 2 pastabos, 1 papeikimas, 4 pareigūnams atkreiptas dėmesys į nustatytus trūkumus.

2025 metais:

1. Dėl netinkamo asmenų tikrinimo buvo atlikti 8 tarnybiniai patikrinimai, skirta 10 tarnybinių nuobaudų (7 pastabos, 2 papeikimas, 1 griežtas papeikimas).

2. Dėl netinkamo transporto priemonių tikrinimo buvo atlikti 4 tarnybiniai patikrinimai, skirtos 4 pastabos, 2 papeikimai.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad dėl VSAT pareigūnų netinkamo pasienio sargybų tarnybos vykdymo pakankamai daug buvo atliekama tarnybinių patikrinimų ir tai vertintina kaip esanti pastebimai vidutinė korupcijos apraiškų rizika.

---

<b>DETALŪS METADUOMENYS</b>	
<b>Dokumento sudarytojas (-ai)</b>	Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos
<b>Dokumento pavadinimas (antraštė)</b>	Asmenų ir automobilių kelių transporto priemonių pasienio patikrinimų vykdymo korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada
<b>Dokumento registracijos data ir numeris</b>	2025-12-31 Nr. 13-9107
<b>Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris</b>	-
<b>Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo</b>	ADOC-V1.0
<b>Parašo paskirtis</b>	Pasirašymas
<b>Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos</b>	Valdas Rudzinskas Vyriausiasis tyrėjas
<b>Parašo sukūrimo data ir laikas</b>	2025-12-30 11:37
<b>Parašo formatas</b>	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
<b>Laiko žymoje nurodytas laikas</b>	
<b>Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją</b>	VSAT-CA
<b>Sertifikato galiojimo laikas</b>	2025-06-05 07:59 - 2027-06-05 07:59
<b>Parašo paskirtis</b>	Tvirtinimas
<b>Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos</b>	Rustamas Liubajevas Tarnybos vadas
<b>Parašo sukūrimo data ir laikas</b>	2025-12-31 12:34
<b>Parašo formatas</b>	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
<b>Laiko žymoje nurodytas laikas</b>	
<b>Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją</b>	EID-SK 2016
<b>Sertifikato galiojimo laikas</b>	2021-12-15 15:08 - 2026-12-14 23:59
<b>Parašo paskirtis</b>	Registravimas
<b>Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos</b>	Svetlana Bogas Dokumentų tvarkytoja
<b>Parašo sukūrimo data ir laikas</b>	2025-12-31 14:17
<b>Parašo formatas</b>	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
<b>Laiko žymoje nurodytas laikas</b>	
<b>Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją</b>	RCSC IssuingCA-2
<b>Sertifikato galiojimo laikas</b>	2025-06-03 09:52 - 2027-06-03 09:52
<b>Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti</b>	-
<b>Pagrindinio dokumento priedų skaičius</b>	0
<b>Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius</b>	0
<b>Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas</b>	Elpako v.20251219.1
<b>Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)</b>	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-01-05)
<b>Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas</b>	2026-01-05 nuorašą suformavo Valdas Rudzinskas
<b>Paieškos nuoroda</b>	-
<b>Papildomi metaduomenys</b>	Nuorašą suformavo 2026-01-05 Dokumentų valdymo sistema „Kontora“